

Eerste werkdag

Wat doe je op de eerste werkdag van het jaar? Je koopt voor de gein het kleinst mogelijke oliecontract van een collega, die ook nog niet zo gek veel te doen heeft, voor de ronde prijs van 100 dollar. Met deze leuke nieuwjaarsgrap werd niet alleen de kerstvakantie van de economieredactie van menige krant en journal uit de kerstlethargie gehaald, maar ook van mening commentator. Hoezo onrust in Nigeria? Wat was er nu weer gebeurd, behalve de steeds terugkerende incidenten rondom de olie-installaties? Het is toch onrustig

Door
Coby van der
Linde

in Kenia en die hebben geen olie. En de Amerikaanse commerciële voorraden waren steeds al lager dan voorheen. Ja, en koud was het ook. Dat kon je goed zien aan de kleumende politici die in Iowa aan het rondtoeren waren voor de eerste primary. Dus wat had ik gemist waardoor ik deze historische gebeurtenis in energieland initieel slechts met wat lamme commentaren kon voorzien? Snel de nieuwsbureaus rond gegoogeld leverde ook geen clous op en dus werd het me langzaam duidelijk dat ik het gevoel voor humor van de twee Nymex-handelaren heb onderschat. Voor slechts 600 dollar 'verlies' wisten de twee grappenmakers de wereldpers te halen en eenieder die pas weer op 7 januari op het werk verschijnt op scherp te zetten. Een leuke grap als deze is altijd te waarderen,

vooral als op een olijke manier met de werkelijkheid wordt gespeeld.

Waarschuwing

Het doorbreken van de 100 dollar-grens voor een vat olie zit er al een paar maanden aan te komen. Eerlijk gezegd moet de wereld de handelaren dankbaar zijn dat zij ons verlost hebben van wekenlang gespeculeer, psychologiseren en calamiteiten 'wachten'. Het is nu gebeurd en de hemel is niet op ons hoofd gevallen. In de aanloop naar de eerste, vast tegenvallende, jaarresultaten van de financiële instellingen die zich net iets te veel in de 'sub prime' markt hebben begeven, zijn we nu al vergast op enkele mooie artikelen over energie-importen, energie-intensiteit en het oliebeleid van China. Olie en geld, olie en macht, mooie onderwerpen om het nieuwe jaar mee te beginnen. Onder de kerstboom konden we al lezen over de investeringsstrategieën van de soevereine staatsfondsen, die de giganten van de internationale kapitaalmarkten met vers kapitaal te hulp kwamen. Ook Saoedi-Arabië gaat zich mengen in de wereld van de investeringsfondsen, om op die manier een aandeel te krijgen in de giganten van de kapitaalmarkt en andere sectoren. Olie van 100 dollar heeft de machtsverhoudingen in de wereld danig veranderd.

Vraag of aanbod

Olie van 100 dollar, ook al zijn het sterk in waarde afgenomen dollars, geeft de ontwikkeling van alternatieve energiebronnen een steun in de rug. Overheden kunnen, met verwijzing naar de magische olieprijs, maatregelen treffen

om de consumptie van olie af te remmen en, bij gebrek aan voldoende hoge CO₂-prijs, wellicht zo twee vliegen in één klap slaan. De koppeling van de gasprijs aan de olieprijs brengt de boodschap bovendien bij meer sectoren dan alleen de transportsector. En de Duitse autoproducenten zijn gewaarschuwd. Als het niet linksom lukt dan maar rechtsom. Want als er één ding duidelijk is geworden in het afgelopen jaar, dan is het dat het vooral van maatregelen aan de vraagkant moet komen. Immers, het aanbod kan de vraag niet bijhouden om economische en politieke redenen. De vraag is wel of de prijs van 100 gedeflateerde dollars voldoende is om het beleid drastisch om te gooien, zodat energie-efficiëntie en -besparing een prioriteit wordt. Vooral de olie-efficiëntie van de Verenigde Staten en China is belangrijk voor het evenwicht tussen vraag en aanbod en de economische conjunctuur.

Druk van de ketel

De grap van de twee handelaren kan een zuur randje krijgen als de slechting van de psychologische

barrière van 100 dollar per vat olie de al fragiele economie van de Verenigde Staten in mineur krijgt. Er komt immers in dit verkiezingsjaar nog meer slecht nieuws aan in de vorm van een afschrijving van tientallen teloor gegane miljarden in de financiële sector en de mogelijke invloed hiervan op de bestedingen van consumenten. Nu er weinig overwaarde meer te besteden valt en creditkaarten wel hun maximum hebben bereikt, is het niet ondenkbaar dat de Amerikaanse bedrijvigheid terugvalt. In dat geval is het de vraag of China de motor van de wereld-economie op gang kan houden. In het geval dat teruglopende economische groei ons deel wordt in 2008, zal ook de druk op de oliemarkt wat wegvallen, zodat het even kan duren voordat er weer een grappenmaker voor 600 dollar een nieuwe historische grens kan beslechten. Gelukkig Nieuwjaar! ■

Coby van der Linde is hoofd van het Clingendael International Energy Programme, hoogleraar Geopolitiek en Energiemanagement aan de Rijksuniversiteit Groningen en lid van de Algemene Energieraad.

